

Presentació de l'informe *Índex sintètic mediambiental de les Illes Balears*

La mesura i disponibilitat de paràmetres, indicadors i índexs de sostenibilitat ambiental és clau per garantir que les polítiques ambientals que es dissenyen i apliquen assoleixen els objectius.

Les Illes Balears disposen de diversos conjunts d'indicadors i dades ambientals procedents de les conselleries, els consells insulars i els centres de recerca de referència. Moltes d'aquestes dades s'incorporen i analitzen en l'apartat de medi ambient de la memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears, que s'elabora anualment. Per facilitar l'anàlisi, la comprensió i l'estudi de les tendències quant al medi ambient, el CES ha impulsat l'elaboració de l'índex sintètic mediambiental, l'actualització del qual s'incorporarà cada any a la memòria, com ja es fa des de fa anys amb l'indicador de qualitat del treball.

En l'elaboració de l'índex, s'han tingut en compte diferents consideracions inicials en concordança amb l'objectiu de l'indicador. Aquestes consideracions són que els indicadors a incloure en l'índex fossin existents, de fonts oficials, amb una freqüència d'actualització anual i territorialitzats per illes. El resultat és un índex sintètic que es pot actualitzar cada any i que permet analitzar l'evolució del medi ambient en cadascuna de les illes i el conjunt de l'arxipèlag.

L'índex sintètic mediambiental es compon de sis dimensions i 23 indicadors parcials, amb diferents pesos proposats per tècnics i experts en medi ambient i aprovats per unanimitat pel Ple del CES. Les dimensions són: resiliència climàtica, qualitat de l'aire, transició energètica, consum i qualitat de l'aigua, gestió del territori i biodiversitat i gestió i circularitat de residus.

En una escala de 0 a 100, el valor de partida de l'indicador l'any 2019 per al conjunt de les Illes Balears és de 42,9. Menorca està en una situació comparativament més bona (49,1), mentre que Eivissa és l'illa amb una posició de partida més desfavorable (35,3), seguida de Formentera (41,9) i Mallorca (39,9).

L'any 2020 es produeix una millora considerable en l'índex de quasi 20 punts (passa de 42,9 a 60,8) degut, entre altres coses, a la caiguda del consum d'energia, a la disminució de la generació de residus i a la reducció dels gasos d'efecte hivernacle; tots aquests, efectes derivats del minvament de l'activitat econòmica i turística durant la pandèmia de la covid-19. Cal recordar que el PIB de les Illes caigué un 23% l'any 2020. Així mateix, feim notar la correlació inversa entre les dades de l'índex i l'activitat productiva en aquest any.

En definitiva, des del CES de les Illes Balears s'ha elaborat un índex que permet copsar de manera global i per illes l'estat del medi ambient i que anualment en possibilita analitzar l'evolució.

Dimensions, indicadors i ponderació de l'índex sintètic mediambiental de les Illes Balears

	Ponderació índexs parcials	Indicadors finalment inclosos a l'índex ambiental	Ponderació indicadors	100 %
Resiliència climàtica	16,0	C1. Evolució de la temperatura mitjana anual (°C) C2. Valor mitjà de l'índex de sequera hidrològica durant els mesos d'estiu (juliol, agost i setembre) C3. Evolució de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle respecte al 1990 (%)	37,0 26,0 37,0	100,0
Qualitat de l'aire	6,5	QA1. Superacions dels valors d'immissió de NO ₂ : valor límit de la concentració mitjana anual per a la protecció de la salut QA2. Superacions dels valors d'immissió de SO ₂ : superacions del límit diari per a la protecció de la salut QA3. Superacions dels valors d'immissió de PM ₁₀ : valor límit de la concentració mitjana anual per a la protecció de la salut QA4. Superacions dels valors d'immissió d'O ₃ : superacions del valor octohorari de protecció de la salut	28,0 22,0 28,0 22,0	100,0
Transició energètica	20,0	E1. Consum d'energia final en relació a l'IPH (tep/pers) E2. Eficiència energètica: energia final vs. energia primària (%) E3. Intensitat energètica: consum d'energia primària en relació al PIB (tep/€) E4. Proporció d'energia renovable en el consum d'energia primària (%)	30,0 20,0 26,0 24,0	100,0
Consum i qualitat de l'aigua	25,0	A1. Consum d'aigua de proveïment urbà per IPH (litres/pers·dia) A2. Evolució anual de les reserves hídriques (%) A3. Percentatge d'incompliment de la qualitat de l'aigua d'entrada a les depuradores (%) A4. Percentatges d'incompliment de l'aigua residual urbana depurada (ARUD) (%) A5. Percentatge de zones de bany amb qualificació excel·lent i bona (%)	32,0 24,0 12,0 26,0 6,0	100
Gestió del territori i biodiversitat	17,5	TB1. Percentatge de superfície terrestre protegida (%) TB2. Percentatge de superfície marina protegida a través de reserves marines d'interès pesquer (%) TB3. Percentatge de superfície forestal cremada respecte la superfície forestal total (%) TB4. Percentatge de superfície gestionada amb un acord de custòdia del territori (%).	33,0 33,0 17,0 17,0	100
Gestió i circularitat de residus	15,0	R1. Generació de residus municipals en relació amb l'IPH (kg/pers·dia). R2. Percentatge de recollida selectiva respecte al total de residus generats (%) R3. Evolució de la recollida de residus perillosos respecte als valors del 2010 (%)	38,0 38,0 24,0	100,0

Resum de resultats 2019

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Índex de canvi climàtic	56,7	42,1	67,8	56,8	47,8
Índex de qualitat de l'aire	67,8	60,6	77,4	67,6	67,6
Índex de transició energètica	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7
Índex de consum i qualitat de l'aigua	48,5	44,9	49,5	25,7	53,9
Índex de gestió del territori i biodiversitat	41,6	44,7	38,0	27,9	28,0
Índex de gestió i circularitat de residus	30,8	32,5	59,0	34,7	41,0
Índex ambiental	42,9	39,9	49,1	35,3	41,9

Resum de resultats 2020

	Iles Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Índex de Canvi climàtic	63,6	49,2	65,2	76,3	52,6
Índex de Qualitat de l'aire	72,4	66,9	79,9	71,5	71,5
Índex de Transició energètica	77,4	77,4	77,4	77,4	77,4
Índex de Consum i qualitat de l'aigua	60,4	60,6	58,8	18,9	56,8
Índex de Gestió del territori i biodiversitat	40,4	43,2	38,1	26,7	27,0
Índex de Gestió i circularitat de residus	50,3	56,4	65,5	86,0	92,9
Índex ambiental	60,8	59,0	63,5	56,9	62,0

Resum de resultats 2021

	Iles Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Índex de Canvi climàtic	64,1	47,0	74,2	65,3	75,7
Índex de Qualitat de l'aire	70,0	66,4	81,0	64,5	64,5
Índex de Transició energètica	77,4	77,4	77,4	77,4	77,4
Índex de Consum i qualitat de l'aigua	51,8	53,5	50,8	15,6	54,2
Índex de Gestió del territori i biodiversitat	41,9	45,2	38,1	27,0	27,0
Índex de Gestió i circularitat de residus	43,9	53,6	63,3	65,1	66,6
Índex ambiental	58,1	57,0	63,1	50,5	60,8

Resum de resultats 2019-2021, Illes Balears

	2019	2020	2021 (provisional)
Índex de resiliència climàtica	56,7	63,6	64,1
Índex de qualitat de l'aire	67,8	72,4	70
Índex de transició energètica	26,7	77,4	Sense dades
Índex de consum i qualitat de l'aigua	48,5	60,4	51,8
Índex de gestió del territori i biodiversitat	41,6	40,4	41,9
Índex de gestió i circularitat de residus	30,8	50,3	43,9
Índex ambiental	42,9	60,8	58,1